

**МАТЕРІАЛИ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

Міністерство науки і освіти України
Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К.Д.Ушинського»

**УПРАВЛІННЯ ТА ІННОВАЦІЇ В
ОСВІТІ: ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ ТА
ПЕРСПЕКТИВИ**

до 205-річчя Університету Ушинського

27-28 жовтня 2022 р.
м. Одеса

3. Про затвердження Положення про дистанційне навчання: Наказ М-ва освіти та науки України від 25.04.2013 № 466 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13>.

4. Шаферівський Б.С. Організація дистанційних технологій навчання, як умова інноваційного розвитку вищої освіти в Україні. *Сучасний підхід до викладання навчальних дисциплін в контексті підвищення якості вищої освіти*: матеріали 50-ї науково – методичної конференції викладачів і аспірантів,, м. Полтава, 26–27 лютого 2019 р. Полтава, 2019. С. 196–198.

5. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник. Київ: Знання, 2005. 486 с.

Азаркова Наталія

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У ХНПУ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ

Початок ХХІ століття ознаменувався серйозними змінами у системі вищої освіти багатьох країн, й зокрема України. Розвиток науково-технічного процесу та його зростаючий вплив на всі сторони життя суспільства, поширення коронавірусу COVID-19, масштабні атаки росіянами закладів вищої освіти змінили підхід до організації всієї системи освіти на Україні. Не став винятком й Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, викладачі якого змушені були організовувати освітній процес за допомогою дистанційних технологій навчання на основі різних способів доставки електронного контенту та доступних інструментів комунікації здобувачів вищої освіти та викладачів в Moodle (Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment) – інформаційно-освітнього середовища ЗВО.

Питанням організації освітнього процесу у ЗВО в умовах дистанційного навчання присвячено наукові праці Р. Деллінга, Г. Рамбле, М. Сімонсона, А. Кларк, М. Томпсона ін., а також вітчизняних дослідників, таких як: О. Андрєєв, В. Олійник, А. Прокопенко, А. Хуторський та ін.

Відомо два основні напрямки співвідношення понять «дистанційне навчання» та «дистанційна освіта». У працях зарубіжних дослідників дистанційна освіта ототожнювалася з дистанційним навчанням (М. Сімонсон, Д. Моррісон, Л. Мур, В. Чень та ін.); у вітчизняних дослідженнях (О. Андрєєв, В. Олійник, Є. Полат, А. Хуторський та ін.) дистанційне навчання виступало складовою дистанційної освіти. Так, посилаючись на дослідження Американської асоціації дистанційного навчання (USDLA) Є. Полат наводила наступне визначення дистанційного навчання: «процес навчання, в якому педагог та учні географічно розділені і тому спираються на електронні засоби та друковані посібники для організації навчального процесу» [5, с. 21]. Окрім того, ряд фахівців визначають дистанційну освіту як «освіту, що реалізується за допомогою дистанційного навчання» або «форму здобуття освіти методами та засобами дистанційного навчання» [6, с.

30]. О. Андреев, розкриває поняття «дистанційне навчання» як «цілеспрямований, організований процес інтерактивної взаємодії викладачів та студентів між собою із засобами навчання, інваріантних до їхнього розташування у просторі та часі, який реалізується у специфічній дидактичній системі» [4, с. 36]. Аналіз вітчизняних досліджень показав, що думка щодо поняття «дистанційна освіта» ширше, аніж термін «дистанційне навчання», останній входить до системи дистанційної освіти поряд із вихованням та розвитком.

Опишемо та проаналізуємо досвід організації дистанційного навчання у ХНПУ імені Г. С. Сковороди на факультеті початкового навчання.

Друге півріччя 2021-2022 навч. р. всі, хто навчається у ЗВО денної та заочної форм навчання, мали навчатися дистанційно: складати іспити, заліки, через введення з 24 лютого 2022 р. воєнного стану на всій території України. У зв'язку з цим усі навчальні заняття було перенесено у дистанційний формат.

Платформою для дистанційної форми навчання було обрано систему Moodle (модульне об'єктно-орієнтоване динамічне середовище навчання), яка є вільним дистанційним додатком, що дає можливість створювати навчальні курси та керувати ними. Moodle – одна з найпопулярніших та найпотужніших платформ дистанційного навчання, яка у 2011 р. тримала лідируючу позицію, випереджаючи Blackboard (на 9 %) та Sakai (на 53 %) [3, с. 52]. Оскільки, викладачі та студенти були знайомі з електронною системою Moodle та використовували її, поєднуючи дистанційний формат із традиційною формою навчання, то багато труднощів не виникло. Адже до початку 2021 р. викладачами кафедри початкової та професійної освіти факультету початкового навчання вже було накопичено організаційно-технічний та науково-методичний досвід роботи з використання електронного середовища Moodle в освітньому процесі. Система Moodle має зручний інтуїтивно зрозумілий інтерфейс, студенти факультету початкового навчання ХНПУ імені Г.С. Сковороди та всі викладачі ЗВО мають особистий кабінет, реєструючись за індивідуальним логіном та паролем. Основною структурною одиницею кожного модуля, що відповідає навчальній дисципліні, є «інтерактивне заняття», доступ до якого відкривається відповідно до календарно-тематичного плану. Нормативні документи модуля включають навчальну, робочу програму навчальної дисципліни та силабус, тематичні плани лекцій та практичних занять. Теоретичний розділ представлений у вигляді лекційного матеріалу, презентацій, посилання на відео тощо. Інформаційний блок також включає методичні рекомендації, список літератури з посиланнями на джерела в електронних бібліотеках. Контролюючий блок складається з контрольних питань, завдань на розвиток критичного мислення та тестування, що дозволяє швидко та якісно оцінити рівень підготовки студентів.

Після закінчення заняття викладач індивідуально в автоматичному чи ручному режимі оцінює роботу кожного студента, виносить зауваження, дає

пояснення та коментарі в інтерактивному вигляді. Отримані оцінки та дані про присутність студентів на занятті вносяться до електронного журналу.

Однак, незважаючи навіть на наявний досвід, більшість викладачів, у зв'язку з введенням воєнного стану на Україні, опинилися в непростій ситуації: у дуже обмежені терміни редагували вже наявні навчальні курси. Крім цього, викладачі займалися багатьма організаційними питаннями: інформували здобувачів вищої освіти та здійснювали їхній електронний запис на відповідні навчальні курси через інформаційно-освітні ресурси ЗВО, а саме: корпоративну електронну пошту, інформаційно-освітній портал факультету початкового навчання та ін. Найбільш затребуваними на кафедрі початкової та професійної освіти факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди виявилися такі сервіси відеозв'язку та спільної роботи, як: zoom, google meet, skype, microsoft teams, telegram, viber. Істотну допомогу викладачам вишу надали курси організовані кафедрою інформаційних технологій ХНПУ імені Г. С. Сковороди. Усі викладачі кафедри початкової та професійної освіти пройшли навчання за додатковими професійними програмами «Робота у СДО Moodle (спеціалізований рівень)», стажування з дистанційної освіти та тренінги з цифрової компетентності. В рамках навчання проводився аналіз відкритих освітніх ресурсів; розглядалися методи проведення навчальних занять у дистанційному форматі в режимі он-лайн, давалися рекомендації щодо застосування мов програмування для створення віртуальних практикумів.

Анкетування здобувачів вищої освіти факультету початкового навчання показало, що загалом студенти задоволені процесом навчання у дистанційному режимі, високо оцінюючи зміст навчальної інформації та її подання викладачами університету. Проблеми та труднощі, що виникають у ході освоєння освітніх програм у дистанційному форматі, переважно пов'язані з технічними моментами та перебоями в мережі інтернет. Одним із найбільших недоліків в онлайн-навчанні, як зазначили студенти, є відсутність соціальної взаємодії, що сприяє підвищенню ефективності процесу навчання. Ця проблема вирішується шляхом проведення вебінарів, конференцій, презентацій онлайн тощо.

Отже, сучасні мережеві технології дозволяють використовувати інформаційний простір, що швидко розвивається, для отримання додаткової інформації і зробити його частиною освітнього процесу. Нинішні студенти мають досить гарні навички по роботі з сучасною технікою, програмним забезпеченням та роботі в мережі Інтернет, що сприяло швидкому переходу до дистанційної форми навчання як в умовах пандемії COVID-19, так й в умовах введення воєнного стану. Вважаємо, що дистанційне навчання набиратиме популярності, насамперед, у зв'язку із зручністю для працевлаштованих осіб, тих, хто мешкає у віддалених куточках України та тих, хто виїхав з рідного міста через певні обставини у країні.

Список використаних джерел

1. Агаркова Н. О. Смарт-освіта в сучасному освітньому середовищі. *Психолого-педагогічні проблеми вищої і середньої освіти в умовах сучасних викликів: теорія і практика: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (Харків, 12 грудня 2019 р.)* / Харк. нац. пед. ун-т імені Г. С. Сковороди. Харків : «Мітра», 2020. С. 117-120. URL: https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=view_citation&hl=uk&user=lgxHYVwAAAAAJ&citation_for_view=lgxHYVwAAAAAJ:2P1L_qKh6hAC
2. Васильєва С. О., Агаркова Н. О. Діджеталізація в освітньому середовищі. *Теорія і практика реалізації сучасних педагогічних методик та технологій в освіті : матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції, 19-20 листопада 2020 року* / за заг. ред. О. А. Жукової, А. І. Комишана. Х.: ФОП Бровін О. В., 2020. С. 289-294. URL: http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/15934/2/ЗБІРНИК%20ТЕЗ_2020-11-19.pdf
3. Кухаренко В. М. Дистанційне навчання: Умови застосування / В. М. Кухаренко, О. В. Рибалко, Н. Г. Сиротинко. Харків : НТУ «ХП», 2001. 282 с.
4. Кухаренко В. М. Перешкоди впровадженню дистанційного навчання // *Дистанційна освіта: реалії та перспективи : матеріали 1-ї всеукраїнської наук.-практ. конф., 12 грудня 2018 р.* Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2018. С. 35-38.
5. Прокопенко А. І., Підчасов Є. В., Москаленко В. В., Доценко С. О., Лебедева В. В. Технології дистанційного навчання: методологія створення та супроводу навчальних курсів. Навч. посібн. Х. : ХНПУ імені Г. С. Сковороди; «Мітра», 2019. 81 с.
6. Спірін О. М., Колос К. Р. Технологія організації масового дистанційного навчання учнів в умовах карантину на базі платформи Moodle. *Інформаційні технології і засоби навчання.* 2020. 79 (5), С. 29-58.

*Артамонова Майя,
Олійник Світлана,
Самохвалова Ольга,*

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ДІЛОВОЇ ГРИ «НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ» ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «НАУКОВО-ДОСЛІДНА РОБОТА СТУДЕНТІВ»

Сучасні реалії життя вимагають застосування у вищій школі інноваційних форм та методів освітнього процесу, що в умовах дистанційного та змішаного навчання ефективно сприятимуть формуванню у студентів загальних та фахових компетенцій відповідно до вимог стандарту освіти. Важливим є забезпечення умов для набуття здобувачами вищої освіти цілісного досвіду самостійної науково-пізнавальної діяльності та високого

Секція 4	
БАНДУРА Антоніна Управління впровадженням змішаного навчання в закладі освіти	45
ВЕРХОВЕЦЬКА Анастасія Управління професійним становленням молодих фахівців у закладах загальної середньої освіти	47
КАТРИЧ Тетяна Досвід організації діяльності роботи класних керівників в умовах змішаного навчання	50
РАДЧЕНКО Анна Творчість та її оцінка в проектуванні та розвитку майбутніх фахівців харчової промисловості	53
ЧИЖУН Ольга Використання інформації з біотехнології виробництва ліків і харчових продуктів у навчанні інтегрованого курсу «природничі науки» в старшій школі	56
ШИЩЕНКО Ірина, ЧЕРНЕНКО Наталія Впровадження інклюзивного навчання в закладах освіти	58
ШПАЧИНСЬКА Ніна Використання сучасних платформ для дистанційного навчання у закладах загальної середньої освіти	60
Секція 5	
ЗІНЧИК Тетяна Інноваційні технології навчання біології в старшій школі	63
КУБАЙ Любов Формування та реалізація інвестиційної політики України в галузі освіти	65
КУЗНЕЦОВА Тетяна Взаємодія педагогічного колективу ЗДО та сім'ї із соціально-особистісного розвитку дітей дошкільного віку	68
МАЧУК Наталія Сучасні характеристики вивчення наслідків антропогенного впливу на атмосферу	72
САКАЛЮК Оксана Комунікативний підхід як складова підготовки майбутніх фахівців до професійної діяльності	74
СТИХУН Тетяна Зміст і специфіка диференційованого навчання	75
ТОРГАН Світлана Організація роботи з обдарованими учнями в закладах освіти	79
Секція 6	
АВТУХОВ Анатолій, ЖИЛА Віктор, ЦИГАНЕНКО Михайло Інноваційні підходи в підготовці інженерних кадрів	81
АГАРКОВА Наталія Досвід організації освітнього процесу в умовах дистанційного навчання у хнпу імені г. С. Сковороди	86
АРТАМОНОВА Майя, ОЛІЙНИК Світлана, САМОХВАЛОВА Ольга Перспективи використання ділової гри «наукова конференція» під час викладання дисципліни «науково-дослідна робота студентів»	89
АРТЬОМОВ Микола, АНІКЄЄВ Олександр, ЦИГАНЕНКО Михайло Використання комп'ютерних технологій в навчанні для підвищення якості освітніх компонентів	91
БАШКІР Ольга Освітні тенденції онлайн-навчання	96